

# O B S A H

<b>PŘEDMLUVA</b> .....	11
<b>1. ÚVOD</b> .....	13
1.1 STRUČNÝ PŘEHLED VÝVOJE EVROPSKÉ INTEGRACE ...	13
1.2 ČLENSKÉ STÁTY EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ .....	18
<b>2. EVROPSKÁ UNIE</b> .....	20
2.1 SMLOUVA O EVROPSKÉ UNII .....	20
2.1.1 Co je to Evropská unie .....	20
2.1.2 Cíle Evropské unie .....	21
2.1.3 Institucionální rámec Evropské unie .....	21
2.1.4 Evropská rada .....	22
2.1.5 Evropská komise .....	22
2.1.6 Rada (Evropské unie) .....	26
2.1.7 Evropský parlament .....	27
2.1.8 K dalším článkům Smlouvy .....	27
2.2 SMLOUVA O ZALOŽENÍ EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ ..	28
2.2.1 Instituce Evropského společenství .....	28
2.2.2 Právní předpisy a další důležité dokumenty .....	30
2.2.2.1 Právně závazné předpisy .....	30
2.2.2.2 Další důležité dokumenty .....	31
2.2.3 „Acquis communautaire“ .....	32
2.2.4 Úkoly a cíle Evropského společenství .....	32
2.2.5 Orgány Společenství .....	34
2.2.6 Politiky Společenství .....	34
2.2.6.1 Občanství Unie .....	34
2.2.6.2 Volný pohyb zboží .....	35
2.2.6.3 Společná zemědělská politika .....	35
2.2.6.4 Volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu .....	35
2.2.6.5 Společná dopravní politika .....	35
2.2.6.6 Další politiky Společenství .....	35
2.2.6.7 Hospodářská, měnová a obchodní politika, sociální politika, odborné a všeobecné vzdělávání, mládež .....	36
2.2.6.8 Kultura, zdravotnictví, ochrana spotřebitele, transevropské sítě, průmysl, hospodářská a sociální soudržnost, výzkum a technologický rozvoj .....	37

2.2.6.9	Životní prostředí .....	37
2.2.7	Rozhodovací mechanismy Společenství .....	39
2.2.7.1	Evropský parlament .....	40
2.2.7.2	Rada .....	40
2.2.7.3	Komise .....	41
2.2.7.4	Rozhodovací mechanismy .....	41
2.2.7.5	Hospodářský a sociální výbor .....	45
2.2.7.6	Výbor regionů .....	46
2.2.7.7	Soudní dvůr a Soud první instance .....	46
2.2.7.8	Účetní dvůr (Dvůr auditorů) .....	46
2.2.7.9	Evropská investiční banka .....	47
2.2.8	Další články Smlouvy .....	47
<b>3.</b>	<b>ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A EU .....</b>	<b>48</b>
3.1	MEZIVLÁDNÍ KONFERENCE ČLENSKÝCH STÁTŮ EU ....	48
3.1.1	Co to jsou IGC .....	48
3.1.2	IGC 1985 .....	48
3.1.3	IGC 1990-1991 .....	49
3.1.4	IGC 1996-97 .....	49
3.1.4.1	Rozšíření EU .....	49
3.1.4.2	Stanovisko Komise .....	50
3.1.4.3	Příklon k většinovému hlasování .....	50
3.1.4.4	Naplnění cílů IGC 1996-97, .....	50
3.2	UDRŽITELNÝ ROZVOJ .....	51
3.2.1	UNCED 1992 .....	51
3.2.1.1	Agenda 21 a udržitelný rozvoj .....	51
3.2.1.2	Evropská unie a Agenda 21 .....	53
3.2.1.3	Jak hodnotit EU Agendu 21 po pěti letech - v r. 1997 .....	53
3.2.1.4	Rámcová úmluva OSN o změnách klimatu .....	57
3.2.1.5	Společné plnění závazků FCCC .....	58
3.2.1.6	Úmluva o biologické rozmanitosti a o lesích .....	59
3.2.2	UNGASS .....	59
3.2.2.1	Společná platforma EU .....	59
3.2.2.2	Další plány .....	60
3.3	„ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ PRO EVROPU“ .....	60
3.3.1	Dobříš 1991 .....	60
3.3.2	Lucern 1993, Sofie 1995 .....	61
3.3.3	Význam EPE .....	66

3.3.3.1	Národní akční plány .....	66
3.3.3.2	Hodnocení „Dobříš + 3“ .....	66
3.3.3.3	EPE a EU .....	67
3.4	<b>AKČNÍ PROGRAMY A PLÁNY ES K OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ</b> .....	67
3.4.1	Akční programy a akční plány ES .....	67
3.4.1.1	Akční programy ES .....	67
3.4.1.2	Akční plány ES .....	68
3.4.1.3	Akční programy ES k ochraně životního prostředí .....	68
3.4.1.4	Zpráva norské premiérky Bruntlandtové .....	68
3.4.1.5	„Nový přístup“ k životnímu prostředí .....	69
3.4.2	Životní prostředí a trh .....	71
3.4.2.1	Zakončení Uruguajského kola GATT a vytvoření WTO ...	71
3.4.2.2	Eko-dumping, eko-kolonialismus, eko-známka pro výrobky, environmentální systémy řízení průmyslového podniku ...	71
3.4.3	Zdroje EU k financování projektů ochrany životního prostředí	
3.4.3.1	Pravidla ES pro poskytování státní pomoci .....	72
3.4.3.2	Státní podpora k ochraně životního prostředí .....	73
3.4.3.3	Strukturální fondy .....	73
3.4.3.4	Fond soudržnosti .....	75
3.4.3.5	Finanční nástroj a fond LIFE .....	76
3.4.3.6	Další komunitární nástroje k podpoře ochrany životního prostředí. ....	77
3.4.3.7	Program PHARE .....	78
3.4.4	Environmentální daně a poplatky .....	80
3.4.4.1	Zásady přístupu Evropské unie .....	80
3.4.4.2	Podmínky pro zavedení environmentálních daní a poplatků .....	81
3.4.4.3	Využití příjmů z environmentálních daní a poplatků .....	81
3.4.4.4	Pravidla Evropské komise pro používání systému finančních úhrad k ochraně životního prostředí .....	82
3.4.4.5	Pravidla Evropské komise pro kontrolní mechanismy ...	84
3.4.4.6	Budoucnost zavádění a sjednocování systému environmentálních daní a poplatků na komunitární úrovni .	84
<b>4.</b>	<b>PÁTÝ AKČNÍ PROGRAM ES</b> .....	86
4.1	ÚVOD .....	86
4.2	5 AP - NOVÝ PŘÍSTUP K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ .....	86



4.3	TÉMATA 5. AKČNÍHO PROGRAMU .....	88
4.3.1	Principy a účastníci .....	88
4.3.1.1	Úloha státu .....	88
4.3.1.2	Úloha místních a regionálních orgánů .....	88
4.3.1.3	Podnikatelský sektor .....	89
4.3.1.4	Veřejnost .....	89
4.3.2	Klíčové prvky 5AP .....	90
4.3.3	Maastrichtská smlouva a princip solidarity .....	90
4.4	PRIORITY 5. AKČNÍHO PROGRAMU .....	91
4.4.1	Zájem 5AP je soustředěn především na: .....	91
4.4.2	Ekonomické sektory, do nichž jsou soustředěny cíle 5AP ....	91
4.4.3	Revize obsahu a modifikace cílů 5AP .....	92
4.5	PŘEDBĚŽNÉ HODNOCENÍ 5AP K 30. ČERVNU 1994 .....	94
4.5.1	Postup hodnocení .....	94
4.5.2	Hodnocení podle klíčových prvků 5AP .....	94
4.5.2.1	Integrace hledisek ochrany životního prostředí .....	94
4.5.2.2	Rozšiřování souboru nástrojů .....	95
4.5.2.3	Partnerství a sdílení odpovědnosti .....	95
4.5.2.4	Změna návyků a vzorců výroby a spotřeby .....	96
4.5.2.5	Zavádění legislativy a důraz na její naplňování .....	96
4.5.2.6	Mezinárodní spolupráce .....	96
4.5.3	Hodnocení podle jednotlivých klíčových sektorů .....	96
4.5.3.1	Průmysl .....	96
4.5.3.2	Energetika .....	98
4.5.3.3	Doprava .....	98
4.5.3.4	Zemědělství .....	99
4.5.3.5	Turismus .....	100
4.5.4	Zlepšení kvality údajů o životním prostředí .....	100
4.5.4.1	Statistické údaje o životním prostředí .....	100
4.5.4.2	Evropská agentura pro životní prostředí .....	101
4.5.4.3	Výzkum a vývoj .....	101
4.5.4.4	Hodnocení vlivů na životní prostředí - EIA .....	101
4.5.4.5	Indikátory kvality životního prostředí, „zelené účty“ .....	102
4.5.4.6	Analýza nákladů a přínosů .....	102
4.5.4.7	Eko-auditing .....	102
4.5.4.8	Sdílení odpovědnosti .....	102
4.5.4.9	Aplikace komunitárního práva .....	103
4.5.4.10	Závěry hodnocení 5AP v r. 1994 Komisí .....	103

4.5.4.11	Hodnocení ze strany občanů, podnikatelské sféry a členských států .....	104
4.6	<b>HODNOCENÍ 5AP K 31. 12. 1995 .....</b>	<b>104</b>
4.6.1	Způsob hodnocení .....	104
4.6.2	Některé obecné rysy hodnocení .....	105
4.6.3	Všeobecné trendy a závěry .....	106
4.6.4	Rozšiřování spektra nástrojů .....	106
4.6.4.1	Legislativa .....	106
4.6.4.2	Ekonomické a tržní nástroje .....	107
4.6.4.3	Odpovědnost za škody působené na životním prostředí .....	107
4.6.4.4	Administrace kontroly plnění 5. akčního programu .....	107
4.6.4.5	Změna návyků a vzorců výroby a spotřeby .....	107
4.6.5	Hodnocení podle sektorů .....	108
4.6.6	<b>Průmysl .....</b>	<b>108</b>
4.6.6.1	Úvod .....	108
4.6.6.2	Hlavní změny .....	109
4.6.6.3	Cíle 5AP pro sektor průmyslu .....	110
4.6.6.4	Závěr .....	111
4.6.7	<b>Energetika .....</b>	<b>112</b>
4.6.7.1	Úvod .....	112
4.6.7.2	Cíle 5AP pro sektor energetiky .....	112
4.6.7.3	Hlavní nástroje k dosažení uvedených cílů .....	112
4.6.7.4	Racionalizace spotřeby energie .....	113
4.6.7.5	Výchova a uvědomování spotřebitelů .....	113
4.6.7.6	Zahrnutí vnějších nákladů (internalizace externalit) .....	114
4.6.8	<b>Doprava .....</b>	<b>114</b>
4.6.8.1	Úvod .....	114
4.6.8.2	Zdroje finanční podpory dopravy v EU .....	115
4.6.8.3	Využití dalších ekonomických nástrojů .....	116
4.6.9	<b>Zemědělství .....</b>	<b>116</b>
4.6.9.1	Úvod .....	116
4.6.9.2	Další rozvoj zemědělství .....	116
4.6.9.3	Cíle 5AP pro zemědělský sektor .....	117
4.6.10	<b>Turismus (cestovní ruch) .....</b>	<b>117</b>
4.6.11	Shrnutí .....	118
4.7	<b>HODNOCENÍ 5AP PODLE PLNĚNÍ JEDNOTLIVÝCH CÍLŮ A TÉMAT .....</b>	<b>118</b>



4.8	AKČNÍ PLÁN EU K PODPOŘE PLNĚNÍ 5AP .....	119
4.8.1	Úvod .....	119
4.8.2	Klíčové priority 5AP do roku 2000 .....	119
4.8.3	K jednotlivým klíčovým prioritám akčního plánu .....	121
4.8.3.1	Integrace aspektů ochrany životního prostředí do dalších politik Unie a členských států .....	122
4.8.3.2	Rozšíření spektra nástrojů používaných k ochraně životního prostředí .....	123
4.8.3.3	Komunitární environmentální legislativa .....	124
4.8.3.4	Uvědomování veřejnosti, vzdělávání, školení .....	124
4.8.3.5	Mezinárodní spolupráce .....	125
4.8.3.6	K dalším otázkám a problémům komunitární politiky ochrany životního prostředí .....	126
4.8.3.7	Konkrétní cíle akčního plánu .....	126
4.9	ZÁVĚR .....	127
4.9.1	Oficiální zveřejnění revize 5AP - přijetí akčního plánu .....	127
4.9.2	Kritiky 5AP a akčního plánu .....	127
4.9.3	Návrhy ke zlepšení ze stran nevládních organizací .....	127
4.9.4	Stanovisko Komise ke kritice 5AP .....	128
<b>5.</b>	<b>ROZŠIŘOVÁNÍ EU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ .....</b>	<b>130</b>
5.1.	EVROPSKÉ DOHODY .....	130
5.1.1	Co jsou Evropské dohody a proč jsou uzavírány .....	130
5.1.2	Evropská dohoda pro Českou republiku .....	131
5.1.3	Životní prostředí v Evropské dohodě pro ČR .....	133
5.1.4	Institucionální zabezpečení Evropské dohody v ČR .....	134
5.1.4.1	Počáteční stadium plnění ED .....	134
5.1.4.2	Druhá etapa plnění Evropské dohody .....	136
5.1.4.3	Působnost Ministerstva životního prostředí ČR ve vztahu k plnění Evropské dohody .....	136
5.2	BÍLÁ KNIHA K PŘÍPRAVĚ NA ÚČAST NA VNITŘNÍM TRHU EU .....	136
5.2.1	Příprava přidružených zemí k účasti na vnitřním trhu EU ....	136
5.2.2	Stručně k obsahu Bílé knihy .....	137
5.2.2.1	První část .....	137
5.2.2.2	Dodatek .....	138
5.2.3	Kapitola 8 Dodatku - Životní prostředí .....	141

<b>6. ZÁVAZNÉ PŘEDPISY K OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ..</b>	<b>143</b>
6.1 ÚVOD .....	143
6.1.1 Systém environmentální legislativy EU .....	143
6.1.2 Informace o předpisech a souvisejících dokumentech EU ....	145
6.1.2.1 Úřední věstník Evropských společenství .....	145
6.1.2.2 Databáze CELEX .....	145
6.1.2.3 Další zdroje informací .....	146
6.2 VŠEOBECNÁ POLITIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ .....	146
6.2.1 IPPC .....	146
6.2.2 EIA .....	147
6.2.3 COMAH .....	147
6.2.4 Poskytování informací .....	148
6.2.4.1 Svoboda přístupu k informacím o životním prostředí .....	148
6.2.4.2 Přístup k informacím technického charakteru .....	148
6.2.4.3 „Dotazníková směrnice“ .....	148
6.2.5 Pomoc rozvojovým zemím v kontextu udržitelného rozvoje ..	149
6.2.6 Další předpisy .....	149
6.3 OCHRANA OVZDUŠÍ .....	150
6.3.1 Emise ze stacionárních zdrojů znečištění .....	150
6.3.1.1 Spalovací procesy .....	150
6.3.1.2 Rámcová směrnice k hodnocení a řízení kvality vnějšího ovzduší .....	150
6.3.2 Emise z mobilních zdrojů znečištění .....	151
6.3.2.1 Automobilová doprava .....	151
6.3.2.2 Strategie Komise .....	152
6.3.2.3 Emise z mobilních zdrojů a Bílá kniha .....	152
6.3.3 Ochrana ozonové vrstvy Země .....	152
6.4 OCHRANA VOD A VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ .....	152
6.4.1 Základní směrnice k ochraně vody před znečištěním, její dceřiné směrnice .....	153
6.4.2 Vodní politika Společenství, směrnice k ekologické kvalitě vody	153
6.4.3 Rámcová směrnice k provádění vodní politiky ES .....	153
6.5 NAKLÁDÁNÍ S ODPADY .....	154
6.5.1 Rámcová směrnice k odpadům .....	155
6.5.2 Nebezpečné odpady .....	156

6.5.3	Přeshraniční pohyb odpadů .....	156
6.5.4	Obaly a obalové odpady .....	156
6.5.5	Nová strategie k nakládání s odpady .....	157
6.6	HLUKOVÉ EMISE .....	157
6.7	GENETICKÉ MODIFIKACE .....	157
6.8	NAKLÁDÁNÍ S CHEMICKÝMI LÁTKAMI A PŘÍPRAVKY ..	58
6.8.1	Základní směrnice ke klasifikaci, balení a značení nebezpečných látek .....	159
6.8.2	Základní směrnice k hodnocení rizik .....	159
6.8.3	Omezení prodeje a používání některých nebezpečných látek a přípravků .....	159
6.9	OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY .....	159
<b>7.</b>	<b>DOBROVOLNÉ AKTIVITY .....</b>	<b>160</b>
7.1.	ÚVOD .....	160
7.1.1	Jaká je váha komunitární legislativy k ochraně životního prostředí .....	160
7.1.2	Jak zlepšit současnou situaci .....	161
7.2	ZAVÁDĚNÍ ČISTŠÍCH VÝROB .....	161
7.3	EKOLABELING - ZNAČENÍ VÝROBKŮ ŠETRNÝCH K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ .....	162
7.4	EMS/EMAS .....	164
7.4.1	Co je to EMAS .....	164
7.4.2	ISO 14000 .....	165
7.5	DOBROVOLNÉ ENVIRONMENTÁLNÍ DOHODY .....	166
7.5.1	Výhodnost uzavírání dobrovolných dohod .....	166
7.5.2	Doporučení Komise k environmentálním dohodám .....	167
7.5.3	Budoucnost environmentálních dohod .....	168
<b>8.</b>	<b>ZÁVĚR .....</b>	<b>170</b>
<b>9.</b>	<b>ODKAZY .....</b>	<b>172</b>